

Лисогірська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат

Програма з лікувальної фізичної культури

для спеціальних загальноосвітніх шкіл-інтернатів для дітей з тяжкими порушеннями мовлення (підготовчий, 1-6 класи)

2016

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України.
(Наказ МОН України № 476 від 29.04.2016 р.)

За науковою редакцією:

Ільяної Валентини Михайлівни, кандидата педагогічних наук, старшого наукового співробітника лабораторії логопедії Інституту спеціальної педагогіки Національної академії педагогічних наук України.

Укладач:

Чепурний Андрій Володимирович, вчитель фізичної культури та лікувальної фізкультури Лисогірської спеціальної загальноосвітньої школи-інтернату.

Пояснювальна записка

Програма з лікувальної фізичної культури укладена у відповідності до Закону України «Про загальну середню освіту», Постанови Кабінету Міністрів України від 21.08.2013 №607 «Про затвердження державного стандарту початкової загальної освіти для дітей з особливими освітніми потребами», наказу Міністерства освіти і науки України від 28.01. 2014 № 80 «Про затвердження Типових навчальних планів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку(початкова школа)», «Положення про спеціальну загальноосвітню школу (школу-інтернат) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку» затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України 15.09.08 №852.

Відповідно до Закону України про освіту головною метою є реалізація прав дітей з тяжкими порушеннями мовлення на:

- здобуття базової середньої та дошкільної освіти в обсязі державних стандартів загальної середньої, початкової та дошкільної освіти;
- здійснення комплексної педагогічної, психологічної та медичної реабілітації дітей з психофізичними вадами;
- формування особистості вихованців, їх соціальну та трудову адаптацію

Тому метою програми з лікувальної фізкультури є: компенсація порушень мовленнєвого розвитку та створення умов для формування навичок вільної комунікації, що сприятиме включенню дитини з тяжким порушенням мови до суспільного життя та її гармонійний розвиток.

Головними завданнями занять з лікувальної фізкультури є:

- зміцнення опорно-рухової та м'язової систем;
- вдосконалення діяльності серцево-судинної і дихальної систем;
- збільшення життєвої ємності легенів;
- формування рухових навичок і вмінь;
- розвиток фізичних якостей;

- корекція мовленнєвих порушень;
- розвиток природних позитивних нахилів і здібностей особистості, потреби і вміння вдосконалюватися;
- розвиток особистості учня;
- розвиток життєвої компетентності вихованців, формування соціально адаптованої особистості;
- набуття основ гігієни та здорового способу життя;
- сприяння психічному і фізичному розвитку дітей.

Залежно від локалізації функції та ступеня її ураження, від виразності вторинних відхилень, що виникають під дією провідної вади порушення мовлення мають різнобічний характер.

Виділяють такі форми мовленнєвої патології: порушення усного мовлення (заїкання, дислалія, ринолалія, дизартрія, алалія, афазія), порушення писемного мовлення (дисграфія, дислексія).

Для учнів з вадами мовлення характерні такі фізичні порушення: не сформованість складних координаторних схем, недорозвинення основних рухів та фізичних якостей, відставання у розвитку просторової організації рухів, труднощі під час виконання рухів за словесною інструкцією, порушення послідовності елементів дій, недорозвинення дрібної моторики та координації пальців і кистей рук.

Формування рухової функції – одна з найважливіших складових. Рух розглядається як важливий фактор у загальному розвитку дитини. Рівень розвитку мовлення перебуває у певній залежності від ступеня сформованості тонких рухів рук. Рухові порушення у дітей із тяжкими вадами мовлення є складовою частиною основного дефекту.

Лікувальна фізкультура базується на спеціальних фізичних вправах, спрямованих на розвиток основних сенсомоторних координацій організму дитини (зорової, слухомоторної, вестибулярно – слухомоторно – ритмічної) і на їх основі первинних рухів, формування рухового стереотипу статичної і динамічної основи основних видів рухів, формування правильної постави, розвитку правильного мовленнєвого

дихання. Методи, що застосовуються на заняттях лікувальної фізкультури тісно пов'язані і переплітаються з методами фізичної культури.

У корекційно-педагогічній роботі з учнями, які мають вади мовлення актуальні такі напрямки роботи:

1. Удосконалення рухів і сенсомоторного розвитку:
 - розвиток м'язової системи, що відповідає за мовлення і продукування мовлення;
 - розвиток дрібної моторики кистей і пальців рук;
 - розвиток артикуляційної моторики.
2. Корекція окремих сторін психічної діяльності:
 - розвиток просторових уявлень і орієнтації;
 - розвиток слухової уваги і пам'яті.
3. Розвиток різних видів мислення (наочно-образного, словесно-логічного).
4. Корекція порушень у розвитку емоційно-особистісної сфери.
5. Розвиток мовлення:
 - розвиток координації слова і ритмізованого руху.
6. Формування мовленнєвого дихання.
7. Виховання морально-вольових якостей та інтересу до систематичних занять фізичними вправами.

Короткий зміст програми. Програма розрахована для учнів підготовчого, 1-6 класів. Заняття у підготовчому, 1-4 класах проходять двічі на тиждень, у 5-6 класи – одна година ЛФК на тиждень. При плануванні вчитель сам обирає розділи програми та послідовність їх проведення. Це залежить від психомоторного рівня розвитку дітей, а також матеріально-технічної бази та умов у яких будуть проходити заняття. На початковому етапі занять обов'язково потрібно визначити функціональну спроможність дітей з метою виявлення та використання їх потенційних можливостей. Необхідним також є врахування дефекту розвитку дитини при визначенні дозування фізичного навантаження для кожного учня та корекції мовленнєвих порушень.

При складанні програми передбачені такі напрямки діяльності: практичне оволодіння провідними системами фізичного оздоровлення, нормалізація м'язового тону організму дитини через інтеграцію мовленнєвої, пізнавальної, рухової діяльності; корекція просторових уявлень, зокрема, сприйняття частин тіла та понять: зліва, справа, вгорі, внизу, засвоєння яких здійснюється шляхом різноманітних вправ з використанням словесних інструкцій, команд; формування крупних-дрібних рухів; узгодженість дихання, мовлення та рухів.

У розвитку пізнавальної діяльності учнів відіграє важливе значення формування сприйняття предметів на дотик. Так на заняттях ЛФК доцільно використовувати різноманітні предмети, які мають різноманітну будову, форму (набивні м'ячі, м'ячі різноманітних величин, тощо).

Для розслаблення, підняття настрою учнів доцільно використовувати різноманітні рухливі ігри, народні ігри, ігри з м'ячем, ігри – мурашники.

Паралельно необхідно проводити роботу з розвитку правильного мовленнєвого дихання: формувати комбіноване діафрагмально - реберне дихання, відпрацьовувати плавний довгий видих (подути в музичну трубку, свисток). Вчити дітей поєднувати початок видиху з початком мовлення. Особливу увагу тут слід приділяти застосуванню вправ за методикою О.М.Стрельнікової.

Слід звернути увагу на те що тільки за умови комплексного застосування всіх методів, спільної взаємодії вчителя, вихователя, логопеда та психолога буде досягнуто бажаного результату.

Підготовчий клас

№ п/п	Зміст навчального матеріалу	Вимоги до знань і умінь учнів	Спрямованість корекційно-розвиткової роботи та очікувані результати
I.	Теоретико-методичні знання		
	Загальні відомості про здоров'я та здоровий спосіб життя, значення фізичної культури для здоров'я людини. Знання про дотримання правил техніки безпеки під час занять. Одяг та взуття для занять, підготовка їх до уроку. Гігієнічні заходи після уроку. Значення рухового режиму учня. Значення самоконтролю під час занять. Знання про зв'язок дихання та мовлення. Значення скерованості тонких рухів кистей для розвитку різних видів мовлення (як усної, так і письмової форм)	Учень/учениця має уявлення про: вплив фізичних вправ на зміцнення загального здоров'я організму; про зв'язок дихання та мовлення; про зв'язок та вплив скерованості роботи рухів пальців на розвиток мовлення. знає та дотримується: правил техніки безпеки на заняттях; правил гігієни після занять фізичними вправами; називає види одягу та взуття, які можуть використовуватись для занять фізичними вправами; розуміє значення рухового режиму дня.	Розвиток та формування в учнів мотивації до занять фізичними вправами; вербалізація знань та уявлень про власний організм; розвиток усного мовлення, збагачення словникового запасу та його конкретизація; розвиток мовленнєво-мисленнєвих процесів; розвиток вміння будувати власні умовисновки з опорою на нові знання, отримані на уроках.
II.	Практичні заняття		
I.	Сенсомоторна корекція		
	<i>Теоретичні відомості.</i> Правила техніки безпеки під час занять.	Учень/учениця знає правила техніки безпеки на заняттях під час виконання вправ.	Розвиток мовленнєво-мисленнєвих процесів; вербалізація знань з техніки безпеки.
	<i>Організовуючі вправи:</i> шикування в шеренгу, в колону по одному, по двоє, ходьба в парах по двоє, ходьба по лінії, колу.	Учень/учениця виконує організовуючі вправи відповідно до вербальних команд: «Шикуйсь!», «Струнко!», «Вільно!», «Кроком руш!», «У колону по одному – ставай!», «У колону по двоє – ставай!», «У коло – ставай!».	Розвиток здатності узгоджувати рухи тіла при виконанні рухових дій за командою; розвиток орієнтування у просторі; розвиток усного мовлення, збагачення словникового запасу відповідною термінологією та його конкретизація.
	<i>Вправи на дихання.</i>	Учень/учениця	Формування та

	<p>Найпростіше уявлення дитини про дихання та його значення для неї. Вправи з промовлянням слів, звуків. Постановка діафрагмально-реберного дихання. Дихання під час бігу та ходьби.</p>	<p>має уявлення про дихання та його значення для неї; виконує дихальні вправи із промовлянням звуків, складів, слів у поєднанні із рухами, дотримуючись діафрагмально-реберного дихання; слідкує за диханням під час бігу та ходьби.</p>	<p>розвиток правильного мовленнєвого дихання; розвиток сили та плавності діафрагмально-реберного дихання під час виконання рухових вправ та у спокої; розвиток пропріоцептивних відчуттів; розвиток самоконтролю.</p>
	<p><i>Вправи з розвитку артикуляційної моторики</i></p>	<p>Учень/учениця виконує вправи артикуляційної гімнастики: «Хоботок», «Рупор», «Лопатка», «Голочка», «Гойдалка», «Годинник», «Коник», «Грибочок», тощо.</p>	<p>Розвиток артикуляційного праксису, розвиток точності та об'єму рухів артикуляційного апарату.</p>
	<p><i>Вправи з рівноваги. Гра «Фігури».</i></p>	<p>Учень/учениця виконує вправи з рівноваги: ходьба по прямій лінії; ходьба по колу; ходьба з переступанням через м'ячі, кеглі; стояння на лівій, правій нозі спочатку з розплющеними, а потім із заплющеними очима; знає та дотримується правил під час гри «Фігури»</p>	<p>Формування відчуття макропростору; формування та розвиток орієнтації тіла у просторі; корекція координаційних здібностей та розвиток координації; розвиток здатності до збереження статичної та динамічної рівноваги, розвиток здатності узгоджувати рухи тіла при виконанні спеціальних вправ; сприяння розвитку функцій вестибулярного апарату; розвиток пропріоцептивних відчуттів; розвиток самоконтролю; збагачення словникового запасу відповідною термінологією та його конкретизація; розвиток усного мовлення під час гри.</p>

	<p><i>Комплекси загально розвиваючих вправ.</i> Створення уявлень про: ранкову гімнастику та вправи для ранкової гімнастики; правильну поставу та виконання вправ для її формування.</p>	<p>Учень/учениця має уявлення про: ранкову гімнастику та вправи для ранкової гімнастики; правильну поставу та виконання вправ для її формування. виконує: вправи на два, чотири рахунки; вправи ранкової гімнастики; комплекси розвиваючих вправи на місці і у русі; вправи для розвитку орієнтування у просторі; вправи для формування правильної постави.</p>	<p>Формування навичок самостійного орієнтування у просторі; подолання недоліків рухів, малорухливості; формування правильної постави та корекція вад опорно-рухового апарату; розвиток здатності узгоджувати рухи різними частинами тіла при виконанні рухових дій; розвиток здатності до координованості рухів; розвиток усного мовлення, збагачення словникового запасу відповідною термінологією та його конкретизація.</p>
	<p><i>Вправи для розвитку загальної і дрібної моторики рук.</i></p>	<p>Учень/учениця виконує: нескладні гімнастичні вправи для розвитку просторових уявлень; самомасаж пальців рук; ігри з гумовими м'ячами; вправи для розвитку м'язів рук (почергове згинання пальців рук та ін.)</p>	<p>Розвиток загальної та дрібної моторики рук; розвиток точності тонких диференційованих рухів кистей під час виконання вправ; розвиток здатності до координованості рухів.</p>
<p>2.</p>	<p><i>Елементи легкої атлетики</i></p>		
	<p><i>Теоретичні відомості.</i> Правила техніки безпеки під час занять.</p>	<p>Учень/учениця знає правила техніки безпеки на заняттях під час виконання вправ.</p>	<p>Розвиток мовленнєво-мисленнєвих процесів; вербалізація знань з техніки безпеки.</p>
	<p><i>Різновиди ходьби.</i></p>	<p>Учень/учениця виконує різновиди ходьби: ходьба в колоні по одному; ходьба на носках та п'ятах; ходьба спиною уперед; ходьба з утримання правильної постави; ходьба швидким темпом.</p>	<p>Формування правильної постави та корекція вад опорно-рухового апарату (плоскостопості, клишоногості); збагачення рухового досвіду учнів за рахунок освоєння різноманітних видів ходьби, бігу; формування правильного дихання під час ходьби;</p>

			розвиток здатності до відчуття ритму, вміння керувати власним тілом; розвиток мови і мовлення під час озвучення власних дій.
	<i>Різновиди бігу.</i>	Учень/учениця виконує різновиди бігу: біг по прямій лінії, колу; біг та зупинка за сигналом; рівномірний біг; чергування бігу та ходьби; перебіжки групами; біг наввипередки по парах; біг зі зміною напрямку.	Досягнення відповідного віковим особливостям рівня розвитку рухових якостей (швидкості, координації, гнучкості, витривалості, координованості рухів); збагачення рухового досвіду учнів за рахунок освоєння різноманітних видів бігу; формування правильного дихання під час бігу; розвиток здатності до відчуття ритму, вміння керувати власним тілом; розвиток мови і мовлення під час озвучення власних дій.
3.	<i>Фізкультхвилинки</i>		
	<i>Теоретичні відомості.</i> Стомлюваність. Значення зміни видів діяльності.	Учень/учениця має уявлення про стомлюваність та значення зміни видів діяльності з метою запобігання втоми.	Розвиток мовленнєво-мисленнєвих процесів; вербалізація нових знань.
	<i>Практичний матеріал.</i> Комплекси фізкультхвилинок, які будуть застосовуватись під час уроків. Поєднання мовлення та рухів.	Учень/учениця знає комплекс фізкультхвилинок, які будуть застосовуватись під час уроків; вміє супроводжувати рухові вправи мовленням.	Розвиток здатності диференційовано напружувати й розслабляти м'язи; розвиток пропріоцептивних відчуттів; розвиток усного супровідного мовлення.
4.	<i>Рухливі та народні ігри</i>		
	<i>Теоретичні відомості.</i> Правила техніки безпеки під час занять. Знання правил гри.	Учень/учениця знає: правила техніки безпеки на заняттях під час виконання	Розвиток мовленнєво-мисленнєвих процесів; вербалізація знань

		вправ; правила ігор.	правил ігор; формування алгоритму гри, що будується відповідно до правил.
	<i>Практичний матеріал.</i> Ігри: «До своїх прапорців», «Швидко по місцях», «Кіт та миша», «Шишки, жолуді, горіхи», «Квач», «У ведмедя на борі», «Фігури», «Найпростіші естафети», «Ігри мурашники».	Учень/учениця бере участь у рухливих іграх застосовує їх під час активного відпочинку «До своїх прапорців», «Швидко по місцях», «Кіт та миша», «Шишки, жолуді, горіхи», «Квач», «У ведмедя на борі», «Фігури», «Найпростіші естафети», «Ігри мурашники»; дотримується правил рухливих ігор та безпеки під час їх проведення.	Підвищення емоційного стану; формування та корекція рухових якостей; розвиток швидкості, координації рухів, сили, витривалості, гнучкості; формування мотивації, рішучості, впевненості в собі, взаємодопомоги, дисциплінованості колективізму; розвиток самоконтролю; активізація пам'яті, мислення, уяви, словникового запасу під час поєднання слів з рухами у грі.

Перший клас

№ п/п	Зміст навчального матеріалу	Вимоги до знань і умінь учнів	Спрямованість корекційно-розвиткової роботи та очікувані результати
I.	Теоретико-методичні знання		
	Загальні відомості про здоров'я та здоровий спосіб життя, значення фізичної культури для здоров'я людини. Знання про дотримання правил техніки безпеки під час занять. Одяг та взуття для занять, підготовка їх до уроку. Гігієнічні заходи після уроку. Значення рухового режиму учня. Значення самоконтролю під час занять. Знання про зв'язок дихання та мовлення. Значення скерованості тонких рухів кистей для розвитку	Учень/учениця має уявлення про: вплив фізичних вправ на зміцнення загального здоров'я організму; про зв'язок дихання та мовлення; про зв'язок та вплив скерованості роботи рухів пальців на розвиток мовлення. знає та дотримується: правил техніки безпеки на заняттях; правил гігієни після занять фізичними вправами; називає види одягу та взуття, які можуть використовуватись	Розвиток та формування в учнів мотивації до занять фізичними вправами; вербалізація знань та уявлень про власний організм; розвиток усного мовлення, збагачення словникового запасу та його конкретизація; розвиток мовленнєво-мисленнєвих процесів; розвиток вміння будувати власні умовисновки з опорою на нові знання,

	різних видів мовлення (як усної, так і письмової форм)	для занять фізичними вправами; розуміє значення рухового режиму дня.	отримані на уроках.
II.	Практичні заняття		
I.	Сенсомоторна корекція		
	<i>Теоретичні відомості.</i> Правила техніки безпеки під час занять. Значення ранкової гімнастики для організму дитини.	Учень/учениця знає правила техніки безпеки на заняттях під час виконання вправ; значення ранкової гімнастики для організму.	Розвиток мовленнєво-мисленнєвих процесів; вербалізація знань з техніки безпеки.
	<i>Організовуючі вправи:</i> шикування в шеренгу, колону по одному по двоє, ходьба в парах по двоє. Визначення сторін право та ліво.	Учень/учениця виконує організовуючі вправи відповідно до вербальних команд: «Шикуйсь!», «Струнко!», «Вільно!», «Кроком руш!», «У колону по одному – ставай!», «У колону по двоє – ставай!», «У коло – ставай!», «Праворуч!», «Ліворуч!».	Розвиток здатності узгоджувати рухи тіла при виконанні рухових дій за командою; розвиток орієнтування у просторі; розвиток усного мовлення, збагачення словникового запасу відповідною термінологією та його конкретизація.
	<i>Вправи на дихання.</i> Значення дихання та його роль в житті людей. Правильне дихання під час бігу та ходьби. Правильне мовленнєве дихання. Виконання розвиваючих вправ з акцентом на дихання.	Учень/учениця має уявлення про дихання та його значення для життя людей; виконує дихальні вправи із промовлянням звуків, складів, слів у поєднанні із рухами, дотримуючись діафрагмально-реберного дихання; слідкує за диханням під час бігу та ходьби, під час мовлення.	Формування та розвиток правильного мовленнєвого дихання; розвиток сили та плавності діафрагмально-реберного дихання під час виконання рухових вправ та у спокої; розвиток пропріоцептивних відчуттів; розвиток самоконтролю.
	<i>Вправи з розвитку артикуляційної моторики</i>	Учень/учениця виконує вправи артикуляційної гімнастики: «Хоботок», «Рупор», «Лопатка», «Голочка», «Гойдалка», «Годинник», «Коник», «Грибочок» тощо.	Розвиток артикуляційного праксису, розвиток точності та об'єму рухів артикуляційного апарату.
	<i>Вправи з рівноваги.</i>	Учень/учениця виконує вправи з рівноваги: ходьба по визначеному коридору з утриманням гімнастичної палиці; вправи з	Формування відчуття макропростору; формування та розвиток орієнтації тіла у просторі;

		<p>різних вихідних положень; стояння на лівій, правій нозі з гімнастичною палицею і зміною положення; вправи для розвитку координації у просторі.</p>	<p>корекція координаційних здібностей та розвиток координації; розвиток здатності до збереження статичної та динамічної рівноваги, розвиток здатності узгоджувати рухи тіла при виконанні спеціальних вправ; сприяння розвитку функцій вестибу- лярного апарату; розвиток пропріоцептивних відчуттів; розвиток самоконтролю; збагачення словникового запасу відповідною термінологією та його конкретизація.</p>
	<p><i>Комплекси загально розвиваючих вправ. Закріплення уявлення про правильну поставу та виконання вправ для її формування.</i></p>	<p>Учень/учениця має уявлення про: правильну поставу; про важливість виконання ранкової гімнастики; виконує: <i>комплекси загально розвиваючих вправ:</i> виконання вправ на два, чотири рахунки та заміна цифр на слова; вправи ранкової гімнастики; комплекси розвиваючих вправ на місці та у русі; вправи для формування правильної постави; вправи для відчуття тіла у просторі з утриманням правильної постави.</p>	<p>Формування навичок самостійного орієнтування у просторі; подолання недоліків рухів, малорухливості; формування правильної постави та корекція вад опорно- рухового апарату; розвиток здатності узгоджувати рухи різними частинами тіла при виконанні рухових дій; розвиток здатності до координованості рухів; розвиток усного мовлення, збагачення словникового запасу відповідною термінологією та його конкретизація.</p>
	<p><i>Вправи для розвитку загальної і дрібної моторики рук.</i></p>	<p>Учень/учениця виконує: самомасаж пальців рук; ігри з гумовими м'ячами; вправи для розвитку пальців, кистей</p>	<p>Розвиток загальної та дрібно моторики рук; розвиток точності тонких</p>

		рук; ігри-естафети з подоланням нескладних перешкод.	диференційованих рухів кистей під час виконання вправ; розвиток здатності до координованості рухів.
2.	Елементи легкої атлетики		
	<i>Теоретичні відомості.</i> Правила техніки безпеки під час занять.	Учень/учениця знає правила техніки безпеки на заняттях під час виконання вправ.	Розвиток мовленнєво- мисленнєвих процесів; вербалізація знань з техніки безпеки.
	<i>Різновиди ходьби.</i>	Учень/учениця виконує <i>різновиди ходьби:</i> ходьба в колоні по одному; ходьба на носках та п'ятах; перекати з п'яти на носок; ходьба спиною уперед; ходьба у повному присяді; ходьба з утриманням правильної постави.	Формування правильної постави та корекція вад опорно- рухового апарату (плоскостопості, клишоногості); збагачення рухового досвіду учнів за рахунок освоєння різноманітних видів ходьби, бігу; формування правильного дихання під час ходьби; розвиток здатності до відчуття ритму, вміння керувати власним тілом; розвиток мови і мовлення під час озвучення власних дій.
	<i>Різновиди бігу.</i>	Учень/учениця виконує <i>різновиди бігу:</i> біг по прямій лінії, колу; біг та зупинка за сигналом; рівномірний біг; поєднання ходьби з бігом; біг наввипередки; біг змійкою.	Досягнення відповідного віковим особливостям рівня розвитку рухових якостей (швидкості, координації, гнучкості, витривалості, координованості рухів); збагачення рухового досвіду учнів за рахунок освоєння різноманітних видів бігу; формування правильного дихання під час бігу; розвиток здатності до відчуття ритму, вміння керувати власним

			тілом; розвиток мови і мовлення під час озвучення власних дій.
3.	Фізкультхвилинки		
	<i>Теоретичні відомості.</i> Збереження зору під час сидіння за партою. Правильна поза при письмі та читанні.	Учень/учениця має уявлення про профілактичні заходи щодо збереження зору під час роботи за партою, вміє утримувати правильну позу під час письма та читання.	Розвиток мовленнєво-мисленнєвих процесів; вербалізація нових знань.
	<i>Практичний матеріал.</i> Розучити комплекси фізкультхвилинок, які будуть застосовуватись під час уроків. Поєднання мовлення з рухами.	Учень/учениця знає комплекс фізкультхвилинок, які будуть застосовуватись під час уроків; вміє супроводжувати рухові вправи мовленням.	Розвиток здатності диференційовано напружувати й розслабляти м'язи; розвиток пропріоцептивних відчуттів; розвиток усного супровідного мовлення.
4.	Рухливі та народні ігри		
	<i>Теоретичні відомості.</i> Правила техніки безпеки під час занять. Знання правил гри.	Учень/учениця знає: правила техніки безпеки на заняттях під час виконання вправ; правила ігор.	Розвиток мовленнєво-мисленнєвих процесів; вербалізація знань правил ігор; формування алгоритму гри, що будується відповідно до правил.
	<i>Практичний матеріал.</i> Ігри: «Шишки, жолуді, горіхи», «Кіт і миша», «До своїх прапорців», «Швидко по місцях», «Квач», «У ведмедя на борі», «Фігури», «Найпростіші естафети» «Заборонений рух», «Ігри мурашники».	Учень/учениця бере участь у рухливих іграх застосовує їх під час активного відпочинку: «Шишки, жолуді, горіхи», «Кіт і миша», «До своїх прапорців», «Швидко по місцях», «Квач», «У ведмедя на борі», «Фігури», «Найпростіші естафети» «Заборонений рух», «Ігри мурашники»; дотримується правил рухливих ігор та безпеки під час їх проведення.	Підвищення емоційного стану; формування та корекція рухових якостей; розвиток швидкості, координації рухів, сили, витривалості, гнучкості; формування мотивації, рішучості, впевненості в собі, взаємодопомоги, дисциплінованості колективізму; розвиток самоконтролю; активізація пам'яті, мислення, уяви, словникового запасу під час поєднання слів з рухами у грі.

Другий клас

№ п/п	Зміст навчального матеріалу	Вимоги до знань і умінь учнів	Спрямованість корекційно-розвиткової роботи та очікувані результати
I.	Теоретико-методичні знання		
	<p>Загальні відомості про здоров'я та здоровий спосіб життя, значення фізичної культури для здоров'я людини. Знання про дотримання правил техніки безпеки під час занять. Одяг та взуття для занять, підготовка їх до уроку. Гігієнічні заходи після уроку. Значення рухового режиму учня. Значення самоконтролю під час занять. Знання про зв'язок дихання та мовлення. Значення скерованості тонких рухів кистей для розвитку різних видів мовлення (як усної, так і письмової форм)</p>	<p>Учень/учениця має уявлення про: вплив фізичних вправ на зміцнення загального здоров'я організму; про зв'язок дихання та мовлення; про зв'язок та вплив скерованості роботи рухів пальців на розвиток мовлення.</p> <p>знає та дотримується: правил техніки безпеки на заняттях; правил гігієни після занять фізичними вправами;</p> <p>називає види одягу та взуття, які можуть використовуватись для занять фізичними вправами;</p> <p>розуміє значення рухового режиму дня.</p>	<p>Розвиток та формування в учнів мотивації до занять фізичними вправами; вербалізація знань та уявлень про власний організм; розвиток усного мовлення, збагачення словникового запасу та його конкретизація; розвиток мовленнєво-мисленнєвих процесів; розвиток вміння будувати власні умовисновки з опорою на нові знання, отримані на уроках.</p>
II.	Практичні заняття		
I.	Сенсомоторна корекція		
	<p><i>Теоретичні відомості.</i> Правила техніки безпеки під час занять. Правильна постава протягом навчального дня та різних видів діяльності.</p>	<p>Учень/учениця має уявлення про: положення частин тіла для утримання правильної постави у різних видах діяльності;</p> <p>знає правила техніки безпеки на заняттях під час виконання вправ.</p>	<p>Розвиток мовленнєво-мисленнєвих процесів; вербалізація отриманих знань.</p>
	<p><i>Організовуючі вправи:</i> шиккування в шеренгу, колону по одному по двоє, ходьба в парах по двоє. Перешикування з однієї шеренги у дві. Виконання поворотів ліворуч праворуч.</p>	<p>Учень/учениця виконує організовуючі вправи відповідно до вербальних команд: «Шикуйсь!», «Струнко!», «Вільно!», «Кроком руш!», «У колону по одному – ставай!», «У колону по двоє – ставай!», «У коло – ставай!», «Праворуч!»;</p>	<p>Розвиток здатності узгоджувати рухи тіла при виконанні рухових дій за командою; розвиток орієнтування у просторі; розвиток усного мовлення, збагачення словникового запасу</p>

		«Ліворуч!», «У дві колони шикуйсь!».	відповідною термінологією та його конкретизація.
	<i>Вправи на дихання.</i> Виконання вправ за методом Стрельнікової. Промовляння звуків, складів, слів, у поєднанні з рухами.	Учень/учениця має уявлення про дихання та його значення для життя людей; виконує дихальні вправи із промовлянням звуків, складів, слів у поєднанні із рухами, дотримуючись діафрагмально-реберного дихання; виконує дихальні вправи за методикою Стрельнікової; слідкує за диханням під час бігу та ходьби, під час мовлення.	Формування та розвиток правильного мовленнєвого дихання; розвиток сили та плавності діафрагмально-реберного дихання під час виконання рухових вправ та у спокої; розвиток пропріоцептивних відчуттів; розвиток самоконтролю.
	<i>Вправи з розвитку артикуляційної моторики</i>	Учень/учениця виконує вправи артикуляційної гімнастики: «Хоботок», «Рупор», «Лопатка», «Голочка», «Гойдалка», «Годинник», «Коник», «Грибочок», тощо.	Розвиток артикуляційного праксису, розвиток точності та об'єму рухів артикуляційного апарату.
	<i>Вправи з рівноваги.</i> Естафети.	Учень/учениця виконує вправи з рівноваги: ходьба по гімнастичній лавці; виконання вправ із заплющеними очима; естафети з подоланням нескладних перешкод.	Формування відчуття макропростору; формування та розвиток орієнтації тіла у просторі; корекція координаційних здібностей та розвиток координації; розвиток здатності до збереження статичної та динамічної рівноваги, розвиток здатності узгоджувати рухи тіла при виконанні спеціальних вправ; сприяння розвитку функцій вестибулярного апарату; розвиток пропріоцептивних відчуттів; розвиток самоконтролю;

			збагачення словникового запасу відповідною термінологією та його конкретизація
	<i>Комплекси загально розвиваючих вправ.</i>	Учень/учениця має уявлення про правильну осанку; виконує комплекси загально розвиваючих вправ: на чотири, вісім рахунків; комплекс вправ ранкової гімнастики; виконання розвиваючих вправ у русі; комплекси вправ з гімнастичними пліцями; вправи для формування правильної постави; ходьба з утримання правильної постави.	Формування навичок самостійного орієнтування у просторі; подолання недоліків рухів, малорухливості; формування правильної постави та корекція вад опорно-рухового апарату; розвиток здатності узгоджувати рухи різними частинами тіла при виконанні рухових дій; розвиток здатності до координованості рухів; розвиток усного мовлення, збагачення словникового запасу відповідною термінологією та його конкретизація.
	<i>Вправи для розвитку загальної і дрібної моторики. Ігри-естафети.</i>	Учень/учениця Самомасаж пальців рук. Вправи з гумовими м'ячами. Вправи для розвитку пальців рук.	Розвиток загальної та дрібної моторики рук; розвиток точності тонких диференційованих рухів кистей під час виконання вправ; розвиток здатності до координованості рухів.
2.	Елементи легкої атлетики		
	<i>Теоретичні відомості. Правила техніки безпеки під час занять.</i>	Учень/учениця знає правила техніки безпеки на заняттях під час виконання вправ.	Розвиток мовленнєво-мисленневих процесів; вербалізація знань з техніки безпеки.
	<i>Різновиди ходьби.</i>	Учень/учениця виконує різновиди ходьби: ходьба в колоні по одному; ходьба на носках та п'ятах; ходьба спиною уперед; ходьба на зовнішній та внутрішній стороні ступні; ходьба напівприсяді та повному присяді;	Формування правильної постави та корекція вад опорно-рухового апарату (плоскостопості, клишоногості); збагачення рухового досвіду учнів за рахунок освоєння

		ходьба по нерівній поверхні для профілактики плоскостопості.	різноманітних видів ходьби, бігу; формування правильного дихання під час ходьби; розвиток здатності до відчуття ритму, вміння керувати власним тілом; розвиток мови і мовлення під час озвучення власних дій.
	<i>Різновиди бігу.</i>	Учень/учениця виконує різновиди бігу: біг по прямій лінії, колу; біг та зупинка за сигналом; рівномірний біг; поєднання ходьби з бігом; біг приставним кроком.	Досягнення відповідного віковим особливостям рівня розвитку рухових якостей (швидкості, координації, гнучкості, витривалості, координованості рухів); збагачення рухового досвіду учнів за рахунок освоєння різноманітних видів бігу; формування правильного дихання під час бігу; розвиток здатності до відчуття ритму, вміння керувати власним тілом; розвиток мови і мовлення під час озвучення власних дій.
3.	<i>Фізкультхвилинки</i>		
	<i>Теоретичні відомості.</i> Причини виникнення втоми	Учень/учениця має уявлення про причини появи втоми	Розвиток мовленнєво-мисленнєвих процесів; вербалізація нових знань.
	<i>Практичний матеріал.</i> Вивчення комплексів вправ для зняття втоми.	Учень/учениця знає та вміє використовувати комплекси вправ для зняття втоми	Розвиток здатності диференційовано напружувати й розслабляти м'язи; розвиток пропріоцептивних відчуттів.
4.	<i>Рухливі та народні ігри</i>		
	<i>Теоретичні відомості.</i>	Учень/учениця	Розвиток

	Правила техніки безпеки під час занять. Знання правил гри.	знає: правила техніки безпеки на заняттях під час виконання вправ; правила ігор.	мовленнєво-мисленнєвих процесів; вербалізація знань правил ігор; формування алгоритму гри, що будується відповідно до правил.
	<i>Практичний матеріал.</i> Ігри: «Шишки, жолуді, горіхи», «Кіт і миша», «До своїх прапорців», «Швидко по місцях», «Квач», «У ведмедя на борі», «Фігури», «Найпростіші естафети» «Заборонений рух», «Гаряча картопля», «Вибивного», «Ігри мурашники».	Учень/учениця бере участь у рухливих іграх застосовує їх під час активного відпочинку: «Шишки, жолуді, горіхи», «Кіт і миша», «До своїх прапорців», «Швидко по місцях», «Квач», «У ведмедя на борі», «Фігури», «Найпростіші естафети» «Заборонений рух», «Ігри мурашники»; дотримується правил рухливих ігор та безпеки під час їх проведення.	Підвищення емоційного стану; формування та корекція рухових якостей; розвиток швидкості, координації рухів, сили, витривалості, гнучкості; формування мотивації, рішучості, впевненості в собі, взаємодопомоги, дисциплінованості колективізму; розвиток самоконтролю; активізація пам'яті, мислення, уяви, словникового запасу під час поєднання слів з рухами у грі.

Третій клас

№ п/п	Зміст навчального матеріалу	Вимоги до знань і умінь учнів	Спрямованість корекційно-розвиткової роботи та очікувані результати
I.	Теоретико-методичні знання		
	Загальні відомості про здоров'я та здоровий спосіб життя, значення фізичної культури для здоров'я людини. Знання про фізичні якості людини. Правильна постава під час різних видів діяльності. Знання про дотримання правил техніки безпеки під час занять. Одяг та взуття для занять, підготовка їх до уроку. Гігієнічні заходи після уроку. Значення	Учень/учениця має уявлення про: вплив фізичних вправ на зміцнення загального здоров'я організму; про зв'язок дихання та мовлення; про зв'язок та вплив скерованості роботи рухів пальців на розвиток мовлення. знає та дотримується: правил техніки безпеки на заняттях; правил гігієни після занять фізичними вправами;	Розвиток та формування в учнів мотивації до занять фізичними вправами; вербалізація знань та уявлень про власний організм; розвиток усного мовлення, збагачення словникового запасу та його конкретизація; розвиток мовленнєво-мисленнєвих процесів; розвиток вміння

	рухового режиму учня. Значення самоконтролю під час занять. Знання про зв'язок дихання та мовлення. Профілактика захворювання органів дихання. Значення скерованості тонких рухів кистей для розвитку різних видів мовлення (як усної, так і письмової форм)	називає види одягу та взуття, які можуть використовуватись для занять фізичними вправами; пояснює значення рухового режиму дня.	будувати власні умовисновки з опорою на нові знання, отримані на уроках.
II.	Практичні заняття		
I.	Сенсомоторна корекція		
	<i>Теоретичні відомості.</i> Правила техніки безпеки під час занять.	Учень/учениця знає правила техніки безпеки на заняттях під час виконання вправ.	Розвиток мовленнєво-мисленнєвих процесів; вербалізація знань з техніки безпеки.
	<i>Організовуючі вправи:</i> шикування в шеренгу. Виконання поворотів праворуч та ліворуч. Шикування та перешикування з однієї шеренги у дві та з однієї колони у дві.	Учень/учениця виконує організовуючі вправи відповідно до вербальних команд: «Шикуйсь!», «Струнко!», «Вільно!», «Кроком руш!», «У колону по одному – ставай!», «У колону по двоє – ставай!», «У коло – ставай!», «Праворуч!», «Ліворуч!», «У дві колони шикуйсь!».	Розвиток здатності узгоджувати рухи тіла при виконанні рухових дій за командою; розвиток орієнтування у просторі; розвиток усного мовлення, збагачення словникового запасу відповідною термінологією та його конкретизація.
	<i>Вправи на дихання.</i> Виконання дихальних вправ за методом Стрельнікової. Поєднання дихання під час бігу, ходьби виконання вправ зі звуками, словами.	Учень/учениця має уявлення про дихання та його значення для життя людей; виконує дихальні вправи із промовлянням звуків, складів, слів у поєднанні із рухами, дотримуючись діафрагмально-реберного дихання; виконує дихальні вправи за методикою Стрельнікової; слідкує за диханням під час бігу та ходьби, під час мовлення.	Формування та розвиток правильного мовленнєвого дихання; розвиток сили та плавності діафрагмально-реберного дихання під час виконання рухових вправ та у спокої; розвиток пропріоцептивних відчуттів; розвиток самоконтролю.
	<i>Вправи з розвитку артикуляційної моторики</i>	Учень/учениця виконує вправи артикуляційної гімнастики: «Хоботок», «Рупор», «Лопатка», «Голочка», «Гойдалка»,	Розвиток артикуляційного праксису, розвиток точності та об'єму рухів артикуляційного

		«Годинник», «Коник», «Грибочок», тощо.	апарату.
	<i>Вправи з рівноваги.</i> Виконання вправ з різних вихідних положень.	Учень/учениця виконує вправи з рівноваги: ходьба по гімнастичній колоді з переступанням через предмети; зіскок з колоди. Виконує вправи з різних вихідних положень.	Формування відчуття макропростору; формування та розвиток орієнтації тіла у просторі; корекція координаційних здібностей та розвиток координації; розвиток здатності до збереження статичної та динамічної рівноваги, розвиток здатності узгоджувати рухи тіла при виконанні спеціальних вправ; сприяння розвитку функцій вестибулярного апарату; розвиток пропріоцептивних відчуттів; розвиток самоконтролю; збагачення словникового запасу відповідною термінологією та його конкретизація; розвиток усного мовлення під час гри.
	<i>Комплекси загально розвиваючих вправ.</i> Утримання правильної постави під час бігу та ходьби.	Учень/учениця виконує: вправи ранкової гімнастики; вправи з гімнастичними палицями та прапорцями; вправи для формування правильної постави за допомогою гімнастичної стінки; утримує правильну поставу під час бігу та ходьби	Формування навичок самостійного орієнтування у просторі; подолання недоліків рухів, малорухливості; формування правильної постави та корекція вад опорно-рухового апарату; розвиток здатності узгоджувати рухи різними частинами тіла при виконанні рухових дій; розвиток здатності до координованості рухів;

			розвиток усного мовлення, збагачення словникового запасу відповідною термінологією та його конкретизація.
	<i>Вправи для розвитку загальної і дрібної моторики .</i>	Учень/учениця Самомасаж пальців рук. Вправи з гумовими м'ячами. Вправи для розвитку пальців рук. Ігри та вправи з дрібними предметами. Вправи на точність виконання.	Розвиток загальної та дрібної моторики рук; розвиток точності тонких диференційованих рухів кистей під час виконання вправ; розвиток здатності до координованості рухів.
	<i>Вправи для розвитку м'язів верхнього плечового поясу і м'язів, що відповідають за мовотворення.</i>	Учень/учениця виконує вправи на розслаблення та напруження м'язів верхнього плечового поясу і м'язів, що відповідають за мовотворення; комплекси гімнастичних вправ з невеликим обтяженням для розвитку м'язів верхнього плечового поясу та м'язів, що відповідають за мовотворення.	Зміцнення верхньої частини м'язового корсету; розвиток узгодженості рухів; подолання недоліків скрутості рухів; корекція тону м'язів верхнього плечового поясу і м'язів, що відповідають за мовотворення.
2.	Елементи легкої атлетики		
	<i>Теоретичні відомості. Правила техніки безпеки під час занять.</i>	Учень/учениця знає правила техніки безпеки на заняттях під час виконання вправ.	Розвиток мовленнєво-мисленнєвих процесів; вербалізація знань з техніки безпеки.
	<i>Різновиди ходьби.</i>	Учень/учениця виконує <i>різновиди ходьби:</i> ходьба на носках та п'ятах; ходьба спиною уперед; ходьба на зовнішній та внутрішній стороні ступні; ходьба напівприсяді та повному присяді; ходьба по нерівній поверхні для профілактики плоскостопості.	Формування правильної постави та корекція вад опорно-рухового апарату (плоскостопості, клишоногості); збагачення рухового досвіду учнів за рахунок освоєння різноманітних видів ходьби, бігу; формування правильного дихання під час ходьби; розвиток здатності до відчуття ритму, вміння керувати власним тілом;

			розвиток мови і мовлення під час озвучення власних дій.
	<i>Різновиди бігу.</i>	Учень/учениця виконує різновиди бігу: біг та зупинка за сигналом; рівномірний біг; поєднання ходьби з бігом; біг приставним кроком; біг носками уперед, п'ятами назад; біг змійкою; човниковий біг.	Досягнення відповідного віковим особливостям рівня розвитку рухових якостей (швидкості, координації, гнучкості, витривалості, координованості рухів); збагачення рухового досвіду учнів за рахунок освоєння різноманітних видів бігу; формування правильного дихання під час бігу; розвиток здатності до відчуття ритму, вміння керувати власним тілом; розвиток мови і мовлення під час озвучення власних дій.
3.	<i>Фізкультхвилинки</i>		
	<i>Теоретичні відомості.</i> Фізичні вправи як засіб відпочинку.	Учень/учениця має уявлення про фізичні вправи як засіб відпочинку.	Розвиток мовленнєво-мисленнєвих процесів; вербалізація знань.
	<i>Практичний матеріал.</i> Виконання вправ для зняття втоми.	Учень/учениця знає та виконує вправи для зняття втоми.	Розвиток здатності диференційовано напружувати й розслабляти м'язи; розвиток пропріоцептивних відчуттів.
4.	<i>Рухливі та народні ігри</i>		
	<i>Теоретичні відомості.</i> Правила техніки безпеки під час занять. Знання правил гри.	Учень/учениця знає: правила техніки безпеки на заняттях під час виконання вправ; правила ігор.	Розвиток мовленнєво-мисленнєвих процесів; вербалізація знань правил ігор; формування алгоритму гри, що будується відповідно до правил.
	<i>Практичний матеріал.</i> Ігри: «Шишки, жолуді, горіхи», «Кіт і миша», «Квач», «У ведмедя на	Учень/учениця бере участь у рухливих іграх застосовує їх під час активного відпочинку:	Розвиток та формування в учнів мотивації до занять фізичними вправами;

	борі», «Найпростіші естафети з подоланням незначних перешкод», «Мисливці і качки», «М'яч через сітку», «Ігри мурашники».	«Шишки, жолуді, горіхи», «Кіт і миша», «Квач», «У ведмедя на борі», «Найпростіші естафети з подоланням незначних перешкод», «Мисливці і качки», «М'яч через сітку», «Ігри мурашники»; дотримується правил рухливих ігор та безпеки під час їх проведення.	формування і корекція основних рухів; сприяння активізації дихання, кровообігу, обмінних процесів; розвиток швидкості, координації рухів, сили, витривалості, гнучкості; розвиток усного мовлення, збагачення словникового запасу, зв'язного мовлення; активізація пам'яті, мислення, уяви
--	--	---	--

Четвертий клас

№ п/п	Зміст навчального матеріалу	Вимоги до знань і умінь учнів	Спрямованість корекційно-розвиткової роботи та очікувані результати
I.	Теоретико-методичні знання		
	Загальні відомості про здоров'я та здоровий спосіб життя, значення фізичної культури для здоров'я людини. Природні засоби оздоровлення. Знання про дотримання правил техніки безпеки під час занять. Одяг та взуття для занять, підготовка їх до уроку. Гігієнічні заходи після уроку. Значення рухового режиму учня. Значення самоконтролю під час занять. Знання про зв'язок дихання та мовлення. Значення скерованості тонких рухів кистей для розвитку різних видів мовлення (як усної, так і письмової форм)	Учень/учениця має уявлення про: вплив фізичних вправ на зміцнення загального здоров'я організму; про зв'язок дихання та мовлення; про зв'язок та вплив скерованості роботи рухів пальців на розвиток мовлення; про природні засоби оздоровлення організму; знає та дотримується: правил техніки безпеки на заняттях; правил гігієни після занять фізичними вправами; пояснює який спортивний одяг та взуття можуть використовуватись для занять фізичними вправами і чому; значення рухового режиму дня; які природні способи оздоровлення можна використовувати з метою гармонійного фізичного розвитку.	Розвиток та формування в учнів мотивації до занять фізичними вправами; вербалізація знань та уявлень про власний організм; розвиток усного мовлення, збагачення словникового запасу та його конкретизація; розвиток мовленнєво-мисленнєвих процесів; розвиток вміння будувати власні умовисновки з опорою на нові знання, отримані на уроках.

II.	Практичні заняття		
I.	Сенсомоторна корекція		
	<i>Теоретичні відомості.</i> Правила техніки безпеки під час занять.	Учень/учениця знає правила техніки безпеки на заняттях під час виконання вправ.	Розвиток мовленнєво-мисленнєвих процесів; вербалізація знань з техніки безпеки.
	<i>Організовуючі вправи:</i> шикування в шеренгу. Перешикування з однієї шеренги в дві, три. Виконання поворотів ліворуч, праворуч.	Учень/учениця виконує організовуючі вправи відповідно до вербальних команд: «Шикуйсь!», «Струнко!», «Вільно!», «Кроком руш!», «У колону по одному – ставай!», «У колону по двоє – ставай!», «У коло – ставай!», «Праворуч!», «Ліворуч!», «У дві колони шикуйсь!».	Розвиток здатності узгоджувати рухи тіла при виконанні рухових дій за командою; розвиток орієнтування у просторі; розвиток усного мовлення, збагачення словникового запасу відповідною термінологією та його конкретизація.
	<i>Вправи на дихання.</i> Виконання дихальних вправ за методом Стрельнікової. Поєднання дихання під час бігу, ходьби виконання вправ зі звуками, словами, словосполученнями, реченнями.	Учень/учениця має уявлення про дихання та його значення для життя людей; виконує дихальні вправи із промовлянням звуків, складів, слів у поєднанні із рухами, дотримуючись діафрагмально-реберного дихання; виконує дихальні вправи за методикою Стрельнікової; слідкує за диханням під час бігу та ходьби, під час мовлення.	Формування та розвиток правильного мовленнєвого дихання; розвиток сили та плавності діафрагмально-реберного дихання під час виконання рухових вправ та у спокої; розвиток пропріоцептивних відчуттів; розвиток самоконтролю.
	<i>Вправи з розвитку артикуляційної моторики</i>	Учень/учениця виконує вправи артикуляційної гімнастики: «Хоботок», «Рупор», «Лопатка», «Голочка», «Гойдалка», «Годинник», «Коник», «Грибочок», тощо.	Розвиток артикуляційного праксису, розвиток точності та об'єму рухів артикуляційного апарату.
	<i>Комплекси загально розвиваючих вправ.</i>	Учень/учениця виконує вправи ранкової гімнастики; комплекси вправ з предметами; загальнорозвивючі вправи на шістнадцять рахунків; вправи для формування правильної постави біля гімнастичної стінки;	Формування навичок самостійного орієнтування у просторі; подолання недоліків рухів, малорухливості; формування правильної постави та корекція вад опорно-

		<p>вправи на зміцнення м'язового корсету; вправи для профілактики плоскостопості; вправи для збільшення зросту.</p>	<p>рухового апарату; розвиток здатності узгоджувати рухи різними частинами тіла при виконанні рухових дій; розвиток здатності до координованості рухів; розвиток усного мовлення, збагачення словникового запасу відповідною термінологією та його конкретизація.</p>
	<p><i>Вправи для розвитку загальної і дрібної моторики.</i></p>	<p>Учень/учениця виконує самомасаж пальців рук; вправи з гумовими м'ячами; вправи для розвитку пальців рук; ігри та вправи з дрібними предметами; вправи на точність виконання; гімнастичні вправи з предметами.</p>	<p>Розвиток загальної та дрібної моторики рук; розвиток точності тонких диференційованих рухів кистей під час виконання вправ; розвиток здатності до координованості рухів.</p>
	<p><i>Вправи для розвитку м'язів верхнього плечового поясу і м'язів, що відповідають за мовотворення.</i></p>	<p>Учень/учениця виконує вправи на розслаблення та напруження м'язів верхнього плечового поясу і м'язів, що відповідають за мовотворення; комплекси гімнастичних вправ з невеликим обтяженням для розвитку м'язів верхнього плечового поясу та м'язів, що відповідають за мовотворення.</p>	<p>Зміцнення верхньої частини м'язового корсету; розвиток узгодженості рухів; подолання недоліків скрутості рухів; корекція тону м'язів верхнього плечового поясу і м'язів, що відповідають за мовотворення.</p>
2.	<i>Елементи легкої атлетики</i>		
	<p><i>Теоретичні відомості. Правила техніки безпеки під час занять.</i></p>	<p>Учень/учениця знає правила техніки безпеки на заняттях під час виконання вправ.</p>	<p>Розвиток мовленнєво-мисленнєвих процесів; вербалізація знань з техніки безпеки.</p>
	<p><i>Різновиди ходьби.</i></p>	<p>Учень/учениця виконує різновиди ходьби: ходьба в колоні по одному; ходьба на носках та п'ятах; ходьба спиною уперед; ходьба на зовнішній та внутрішній стороні ступні; ходьба напівприсяді та повному присяді;</p>	<p>Формування правильної постави та корекція вад опорно-рухового апарату (плоскостопості, клишоногості); збагачення рухового досвіду учнів за рахунок освоєння</p>

		ходьба з перекатом з п'яти на носок.	різноманітних видів ходьби, бігу; формування правильного дихання під час ходьби; розвиток здатності до відчуття ритму, вміння керувати власним тілом; розвиток мови і мовлення під час озвучення власних дій.
	<i>Різновиди бігу.</i>	Учень/учениця виконує різновиди бігу: біг та зупинка за сигналом; рівномірний біг; поєднання ходьби з бігом; біг приставним кроком; біг носками уперед, п'ятами назад; човниковий біг.	Досягнення відповідного віковим особливостям рівня розвитку рухових якостей (швидкості, координації, гнучкості, витривалості, координованості рухів); збагачення рухового досвіду учнів за рахунок освоєння різноманітних видів бігу; формування правильного дихання під час бігу; розвиток здатності до відчуття ритму, вміння керувати власним тілом; розвиток мови і мовлення під час озвучення власних дій.
3.	<i>Фізкультхвилинки</i>		
	<i>Теоретичні відомості.</i> Попередження втоми. Засоби для зняття втоми.	Учень/учениця має уявлення про способи попередження втоми та засоби для її зняття.	Розвиток мовленнєво-мисленнєвих процесів; вербалізація знань.
	<i>Практичний матеріал.</i> Використання вивчених комплексів вправ для зняття втоми.	Учень/учениця знає і виконує комплекси вправ для зняття втоми.	Розвиток здатності диференційовано напружувати й розслабляти м'язи; розвиток пропріоцептивних відчуттів.
4.	<i>Рухливі та народні ігри</i>		
	<i>Теоретичні відомості.</i> Правила техніки безпеки	Учень/учениця знає:	Розвиток мовленнєво-

	під час занять. Знання правил гри.	правила техніки безпеки на заняттях під час виконання вправ; правила ігор.	мисленневих процесів; вербалізація знань правил ігор; формування алгоритму гри, що будується відповідно до правил.
	<i>Практичний матеріал.</i> Ігри: «Квач», «Вовк у рові», «Мисливці і качки», «Влуч у кошик», «М'яч через сітку».	Учень/учениця бере участь у рухливих іграх застосовує їх під час активного відпочинку: «Квач», «Вовк у рові», «Мисливці і качки», «Влуч у кошик», «М'яч через сітку»; дотримується правил рухливих ігор та безпеки під час їх проведення.	Розвиток та формування в учнів мотивації до занять фізичними вправами; формування і корекція основних рухів; сприяння активізації дихання, кровообігу, обмінних процесів; розвиток швидкості, координації рухів, сили, витривалості, гнучкості; розвиток усного мовлення, збагачення словникового запасу, зв'язного мовлення; активізація пам'яті, мислення, уяви

П'ятий клас

№ п/п	Зміст навчального матеріалу	Вимоги до знань і умінь учнів	Спрямованість корекційно-розвиткової роботи та очікувані результати
I.	Теоретико-методичні знання		
	Правила техніки безпеки під час занять. Значення дихання для організму людини. Знання про зв'язок дихання та мовлення. Самостійні заняття фізичними вправами. Значення самоконтролю під час занять. Значення фізичної культури для здоров'я людини. Природні засоби оздоровлення.	Учень/учениця має уявлення про: вплив фізичних вправ на зміцнення загального здоров'я організму; про зв'язок дихання та мовлення; про природні засоби оздоровлення організму; знає та дотримується: правил техніки безпеки на заняттях; правил гігієни після занять фізичними вправами; пояснює як самостійні заняття фізичними вправами можна використовувати з метою гармонійного фізичного розвитку.	Розвиток та формування в учнів мотивації до занять фізичними вправами; вербалізація знань та уявлень про власний організм; розвиток усного мовлення, збагачення словникового запасу та його конкретизація; розвиток мовленнєво-мисленневих процесів; розвиток вміння будувати власні умовисновки з опорою на нові знання, отримані на уроках.

II.	Практичні заняття		
I.	Сенсомоторна корекція		
	<i>Теоретичні відомості.</i> Правила техніки безпеки під час занять.	Учень/учениця знає правила техніки безпеки на заняттях під час виконання вправ.	Розвиток мовленнєво-мисленнєвих процесів; вербалізація знань з техніки безпеки.
	<i>Організуючі вправи:</i> шикування в шеренгу, колону по одному по двоє. Перешикання з шеренги в дві, три і навпаки.	Учень/учениця виконує організуючі вправи відповідно до вербальних команд: «Шикуйсь!», «Струнко!», «Вільно!», «Кроком руш!», «У колону по одному – ставай!», «У колону по двоє – ставай!», «У коло – ставай!», «Праворуч!», «Ліворуч!», «У дві колони шикуйсь!», «У три колони шикуйсь!».	Розвиток здатності узгоджувати рухи тіла при виконанні рухових дій за командою; розвиток орієнтування у просторі; розвиток усного мовлення, збагачення словникового запасу відповідною термінологією та його конкретизація.
	<i>Вправи на дихання.</i> Виконання дихальних вправ за методом Стрельнікової. Поєднання дихання під час бігу, ходьби виконання вправ зі звуками, словами, словосполученнями, реченнями.	Учень/учениця має уявлення про дихання та його значення для життя людей; виконує дихальні вправи із промовлянням звуків, складів, слів у поєднанні із рухами, дотримуючись діафрагмально-реберного дихання; виконує дихальні вправи за методикою Стрельнікової; слідкує за диханням під час бігу та ходьби, під час мовлення.	Формування та розвиток правильного мовленнєвого дихання; розвиток сили та плавності діафрагмально-реберного дихання під час виконання рухових вправ та у спокої; розвиток пропріоцептивних відчуттів; розвиток самоконтролю.
	<i>Вправи з розвитку артикуляційної моторики</i>	Учень/учениця виконує вправи артикуляційної гімнастики: «Хоботок», «Рупор», «Лопатка», «Голочка», «Гойдалка», «Годинник», «Коник», «Грибочок», тощо.	Розвиток артикуляційного праксису, розвиток точності та об'єму рухів артикуляційного апарату.
	<i>Комплекси загально розвиваючих вправ.</i>	Учень/учениця знає та виконує комплекси загально розвиваючих вправ: комплекси вправ з предметами (гімнастичними палицями, м'ячами, прапорцями, обручами); вправи для зміцнення м'язового корсету та	Формування навичок самостійного орієнтування у просторі; подолання недоліків рухів, малорухливості; формування правильної постави та корекція вад опорно-рухового апарату;

		зв'язково-м'язової системи; комплекси вправ у русі і на місці.	розвиток здатності узгоджувати рухи різними частинами тіла при виконанні рухових дій; розвиток здатності до координованості рухів; розвиток усного мовлення, збагачення словникового запасу відповідною термінологією та його конкретизація.
	<i>Вправи для розвитку дрібної моторики рук.</i>	Учень/учениця знає: масажні прийоми для виконання самомасажу кистей та пальців рук; вправи для розвитку пальців рук. виконує: самомасаж пальців рук; вправи для розвитку м'язів рук, кистей з використанням кистьового тренажера; вправи для розвитку пальців рук.	Розвиток загальної та дрібної моторики рук; розвиток точності тонких диференційованих рухів кистей під час виконання вправ; розвиток здатності до координованості рухів.
	<i>Вправи для розвитку м'язів верхнього плечового поясу і м'язів що відповідають за мовотворення. Виконання гімнастичних вправ з гантелями.</i>	Учень/учениця виконує вправи на розслаблення та напруження м'язів верхнього плечового поясу і м'язів, що відповідають за мовотворення; комплекси гімнастичних вправ з гантелями для розвитку м'язів верхнього плечового поясу та м'язів, що відповідають за мовотворення.	Зміцнення верхньої частини м'язового корсету; розвиток узгодженості рухів; подолання недоліків скрутості рухів; корекція тону м'язів верхнього плечового поясу і м'язів, що відповідають за мовотворення.
2.	Елементи легкої атлетики		
	<i>Теоретичні відомості. Правила техніки безпеки під час занять.</i>	Учень/учениця знає правила техніки безпеки на заняттях під час виконання вправ.	Розвиток мовленнєво-мисленнєвих процесів; вербалізація знань з техніки безпеки.
	<i>Різновиди ходьби.</i>	Учень/учениця виконує різновиди ходьби: ходьба на носках та п'ятах; ходьба спиною уперед; ходьба на зовнішній та внутрішній стороні ступні; ходьба напівприсяді та повному присяді; ходьба з перекатом з п'яти на	Формування правильної постави та корекція вад опорно-рухового апарату (плоскостопості, клишоногості); збагачення рухового досвіду учнів за рахунок освоєння

		носок; ходьба зі збереженням правильної постави.	різноманітних видів ходьби, бігу; формування правильного дихання під час ходьби; розвиток здатності до відчуття ритму, вміння керувати власним тілом; розвиток мови і мовлення під час озвучення власних дій.
	<i>Різновиди бігу.</i>	Учень/учениця виконує <i>різновиди бігу:</i> рівномірний біг; біг приставним кроком (лівим, правим боком); з високим підніманням стегна; спиною уперед; носками уперед, п'ятами назад; човниковий біг.	Досягнення відповідного віковим особливостям рівня розвитку рухових якостей (швидкості, координації, гнучкості, витривалості, координованості рухів); збагачення рухового досвіду учнів за рахунок освоєння різноманітних видів бігу; формування правильного дихання під час бігу; розвиток здатності до відчуття ритму, вміння керувати власним тілом; розвиток мови і мовлення під час озвучення власних дій.
3.	<i>Рухливі та народні ігри</i>		
	<i>Теоретичні відомості.</i> Правила техніки безпеки під час занять. Знання правил гри.	Учень/учениця знає: правила техніки безпеки на заняттях під час виконання вправ; правила ігор.	Розвиток мовленнєво- мисленнєвих процесів; вербалізація знань правил ігор; формування алгоритму гри, що будується відповідно до правил.
	<i>Практичний матеріал.</i> Ігри: «Піонербол», «Вибивного», «Естафети».	Учень/учениця бере участь у рухливих іграх застосовує їх під час активного відпочинку: «Піонербол», «Вибивного», «Естафети»; дотримується правил	Розвиток та формування в учнів мотивації до занять фізичними вправами; формування і корекція основних рухів; сприяння активізації

		рухливих ігор та безпеки під час їх проведення.	дихання, кровообігу, обмінних процесів; розвиток швидкості, координації рухів, сили, витривалості, гнучкості; розвиток усного мовлення, збагачення словникового запасу, зв'язного мовлення; активізація пам'яті, мислення, уяви
4.	Елементи спортивних ігор		
	<i>Теоретичні відомості.</i> Правила техніки безпеки під час занять. Знання правил гри «Футбол».	Учень/учениця знає правила техніки безпеки під час гри; правила гри «Футбол».	Розвиток мовленнєво-мисленнєвих процесів; вербалізація знань правил ігор; формування алгоритму гри, що будується відповідно до правил.
	<i>Практичний матеріал.</i> Гра: «Футбол»	Учень/учениця володіє елементами гри у футбол: зупинкою м'яча, передачами та веденням м'яч, простим взаємодіям двох і більше гравців на полі.	Розвиток та формування в учнів мотивації до занять фізичними вправами; створення позитивного психологічного настрою; виховання почуття колективної гри, співпраці один з одним. формування і корекція основних рухів; сприяння активізації дихання, кровообігу, обмінних процесів; розвиток швидкості, координації рухів, сили, витривалості, гнучкості; розвиток мовлення, збагачення словникового запасу; активізація пам'яті, мислення, уяви; формування вміння прийняти правильне рішення у складній ігровій ситуації.
	<i>Теоретичні відомості.</i> Правила техніки безпеки	Учень/учениця знає правила техніки безпеки під	Розвиток мовленнєво-

	під час занять. Знання правил гри «Настільний теніс».	час гри; правила гри «Настільний теніс».	мисленневих процесів; вербалізація знань правил ігор; формування алгоритму гри, що будується відповідно до правил.
	<i>Практичний матеріал.</i> Гра: «Настільний теніс».	Учень/учениця виконує (відповідно до індивідуальних можливостей): ігрову стійку тенісиста; хватку ракетки; переміщення одно-крокові та багатокрокові способи переміщення; набивання м'яча; основні технічні прийоми (подача, поштовховий удар).	Розвиток та формування в учнів мотивації до занять фізичними вправами; створення позитивного психологічного настрою; формування і корекція основних рухів; розвиток загальної та дрібної моторики; координації рухів розвиток швидкості, сили, витривалості, гнучкості; сприяння активізації дихання, кровообігу, обмінних процесів; розвиток мовлення, збагачення словникового запасу; активізація пам'яті, мислення, уваги; виховання вольових якостей: цілеспрямованості, наполегливості, працьовитості; виховання прагнення до перемоги; розвиток самоконтролю свого поведіння під час гри.

Шостий клас

№ п/п	Зміст навчального матеріалу	Вимоги до знань і умінь учнів	Спрямованість корекційно-розвиткової роботи та очікувані результати
I.	Теоретико-методичні знання		
	Правила техніки безпеки під час занять. Дотримання режиму праці і	Учень/учениця має уявлення про: вплив фізичних вправ на зміцнення загального здоров'я	Розвиток та формування в учнів мотивації до занять фізичними вправами;

	відпочинку. Дихання й спілкування нероздільний процес. Самостійне заняття фізичними вправами як засіб оздоровлення.	організму; про зв'язок дихання та мовлення; про природні засоби оздоровлення організму; знає та дотримується: правил техніки безпеки на заняттях; правил гігієни після занять фізичними вправами; пояснює як самостійні заняття фізичними вправами можна використовувати з метою гармонійного фізичного розвитку.	вербалізація знань та уявлень про власний організм; розвиток усного мовлення, збагачення словникового запасу та його конкретизація; розвиток мовленнєво-мисленнєвих процесів; розвиток вміння будувати власні умовисновки з опорою на нові знання, отримані на уроках.
II.	Практичні заняття		
I.	Сенсомоторна корекція		
	<i>Теоретичні відомості.</i> Правила техніки безпеки під час занять.	Учень/учениця знає правила техніки безпеки на заняттях під час виконання вправ.	Розвиток мовленнєво-мисленнєвих процесів; вербалізація знань з техніки безпеки.
	<i>Організовуючі вправи:</i> шикування в шеренгу. Виконання команд ліворуч, праворуч, кругом.	Учень/учениця виконує організовуючі вправи відповідно до вербальних команд: «Шикуйсь!», «Струнко!», «Вільно!», «Кроком руш!», «У колону по одному – ставай!», «У колону по двоє – ставай!», «У коло – ставай!», «Праворуч!», «Ліворуч!», «У дві колони шикуйсь!», «Кругом!»	Розвиток здатності узгоджувати рухи тіла при виконанні рухових дій за командою; розвиток орієнтування у просторі; розвиток усного мовлення, збагачення словникового запасу відповідною термінологією та його конкретизація.
	<i>Вправи на дихання.</i> Виконання дихальних вправ за методом Стрельнікової. Поєднання дихання під час бігу, ходьби виконання вправ зі звуками, словами, словосполученнями, реченнями, чистомовками.	Учень/учениця має уявлення про дихання та його значення для життя людей; виконує дихальні вправи із промовлянням звуків, складів, слів у поєднанні із рухами, дотримуючись діафрагмально-реберного дихання; виконує дихальні вправи за методикою Стрельнікової; слідкує за диханням під час бігу та ходьби, під час мовлення.	Формування та розвиток правильного мовленнєвого дихання; розвиток сили та плавності діафрагмально-реберного дихання під час виконання рухових вправ та у спокої; розвиток пропріоцептивних відчуттів; розвиток самоконтролю.
	<i>Комплекси загально розвиваючих вправ.</i>	Учень/учениця виконує <i>Комплекси загально</i>	Формування навичок самостійного

		<p><i>розвиваючих вправ:</i> на місці і у русі; виконання вправ на 32 рахунки; вправ для зміцнення зв'язково-м'язової системи; комплексу вправ з малими гантелями.</p>	<p>орієнтування у просторі; подолання недоліків рухів, малорухливості; формування правильної постави та корекція вад опорно-рухового апарату; розвиток здатності узгоджувати рухи різними частинами тіла при виконанні рухових дій; розвиток здатності до координованості рухів; розвиток усного мовлення, збагачення словникового запасу відповідною термінологією та його конкретизація.</p>
	<p><i>Вправи для розвитку дрібної моторики.</i></p>	<p>Учень/учениця виконує: самомасаж пальців рук. вправи для розвитку м'язів рук, кистей за допомогою еспандера; вправи для розвитку пальців рук.</p>	<p>Розвиток дрібної моторики рук; розвиток точності тонких диференційованих рухів кистей під час виконання вправ; розвиток здатності до координованості рухів.</p>
	<p><i>Вправи для розвитку м'язів верхнього плечового поясу і м'язів що відповідають за мовотворення. Комплекси занять на тренажерах.</i></p>	<p>Учень/учениця виконує вправи на розслаблення та напруження м'язів верхнього плечового поясу і м'язів, що відповідають за мовотворення; комплекси занять на тренажерах для розвитку м'язів верхнього плечового поясу та м'язів, що відповідають за мовотворення.</p>	<p>Зміцнення верхньої частини м'язового корсету; розвиток узгодженості рухів; подолання недоліків скутості рухів; корекція тону м'язів верхнього плечового поясу і м'язів, що відповідають за мовотворення.</p>
2.	Елементи легкої атлетики		
	<p><i>Теоретичні відомості. Правила техніки безпеки під час занять.</i></p>	<p>Учень/учениця знає правила техніки безпеки на заняттях під час виконання вправ.</p>	<p>Розвиток мовленнєво-мисленнєвих процесів; вербалізація знань з техніки безпеки.</p>
	<p><i>Різновиди ходьби.</i></p>	<p>Учень/учениця виконує <i>різновиди ходьби:</i> ходьба на носках та п'ятах; ходьба спиною уперед;</p>	<p>Формування правильної постави та корекція вад опорно-рухового апарату</p>

		<p>ходьба на зовнішній та внутрішній стороні ступні; ходьба напівприсяді та повному присяді; ходьба з перекатом з п'яти на носок; ходьба зі збереженням правильної постави.</p>	<p>(плоскостопості, клишоногості); збагачення рухового досвіду учнів за рахунок освоєння різноманітних видів ходьби, бігу; формування правильного дихання під час ходьби; розвиток здатності до відчуття ритму, вміння керувати власним тілом; розвиток мови і мовлення під час озвучення власних дій.</p>
	<i>Різновиди бігу.</i>	<p>Учень/учениця виконує різновиди бігу: рівномірний біг у поєднанні із ходьбою; човниковий біг.</p>	<p>Досягнення відповідного віковим особливостям рівня розвитку рухових якостей (швидкості, координації, гнучкості, витривалості, координованості рухів); збагачення рухового досвіду учнів за рахунок освоєння різноманітних видів бігу; формування правильного дихання під час бігу; розвиток здатності до відчуття ритму, вміння керувати власним тілом; розвиток мови і мовлення під час озвучення власних дій.</p>
3.	<i>Рухливі та народні ігри</i>		
	<i>Теоретичні відомості.</i> Правила техніки безпеки під час занять. Знання правил гри.	<p>Учень/учениця знає: правила техніки безпеки на заняттях під час виконання вправ; правила ігор.</p>	<p>Розвиток мовленнєво-мисленневих процесів; вербалізація знань правил ігор; формування алгоритму гри, що будується відповідно до правил.</p>
	<i>Практичний матеріал.</i> Ігри: «Піонербол»,	Учень/учениця бере участь у рухливих іграх	Розвиток та формування в учнів

	«Вибивного», «Естафети».	застосовує їх під час активного відпочинку: «Піонербол», «Вибивного», «Естафети»; дотримується правил рухливих ігор та безпеки під час їх проведення.	мотивації до занять фізичними вправами; формування і корекція основних рухів; сприяння активізації дихання, кровообігу, обмінних процесів; розвиток швидкості, координації рухів, сили, витривалості, гнучкості; розвиток усного мовлення, збагачення словникового запасу, зв'язного мовлення; активізація пам'яті, мислення, уяви
4.	Елементи спортивних ігор		
	<i>Теоретичні відомості.</i> Правила техніки безпеки під час занять. Знання правил гри «Футбол».	Учень/учениця знає правила техніки безпеки під час гри; правила гри «Футбол».	Розвиток мовленнєво-мисленнєвих процесів; вербалізація знань правил ігор; формування алгоритму гри, що будується відповідно до правил.
	<i>Практичний матеріал.</i> Гра: «Футбол»	Учень/учениця виконує: стійку футболіста; пересування приставним кроком лівим, правим боком; біг спиною уперед, чергування бігу та ходьби, рівномірний біг, перебіжки групами, біг з поворотом вліво, вправо. зупинка м'яча; передачі м'яча в парах трійках квадраті і на місці (за можливості учнів - в русі); удар по нерухомому м'ячу (за можливості учнів – по м'ячу, що котиться) внутрішньою стороною ступні; вихідне положення при ловінні м'яча; ловіння м'яча що котиться; ловіння м'яча що летить.	Розвиток та формування в учнів мотивації до занять фізичними вправами; створення позитивного психологічного настрою; виховання почуття колективної гри, співпраці один з одним. формування і корекція основних рухів; сприяння активізації дихання, кровообігу, обмінних процесів; розвиток швидкості, координації рухів, сили, витривалості, гнучкості; розвиток мовлення, збагачення словникового запасу; активізація пам'яті, мислення, уяви; формування вміння

			прийняти правильне рішення у складній ігровій ситуації.
	<i>Теоретичні відомості.</i> Правила техніки безпеки під час занять. Знання правил гри «Настільний теніс».	Учень/учениця знає правила техніки безпеки під час гри; правила гри «Настільний теніс».	Розвиток мовленнєво-мисленневих процесів; вербалізація знань правил ігор; формування алгоритму гри, що будується відповідно до правил.
	<i>Практичний матеріал.</i> Гра: «Настільний теніс».	Учень/учениця виконує (відповідно до індивідуальних можливостей): захисні прийоми техніки гри; серії захисних прийомів техніки гри по прямій та діагоналі; удосконалює вміння подачі м'яча.	Розвиток та формування в учнів мотивації до занять фізичними вправами; створення позитивного психологічного настрою; формування і корекція основних рухів; розвиток загальної та дрібної моторики; координації рухів розвиток швидкості, сили, витривалості, гнучкості; сприяння активізації дихання, кровообігу, обмінних процесів; розвиток мовлення, збагачення словникового запасу; активізація пам'яті, мислення, уваги; виховання вольових якостей: цілеспрямованості, наполегливості, працьовитості; виховання прагнення до перемоги; розвиток самоконтролю свого поведіння під час гри.